

ÖLÜM, DOĞUM VE EVLENME YARDIMLARINDA 5754 SAYILI KANUNLA YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER

Resul KURT*

I. GİRİŞ

Kamuoyunda sosyal güvenlik reformu olarak adlandırılan 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu(5510 sayılı yasa, 2006)'nda özellikle sigortalıların sosyal güvenlik haklarının eşitlenmesine yönelik düzenlemeler yer alıyor. 5510 sayılı "Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu"nda yer alan ölüm, doğum ve evlenme yardımlarında 5754 sayılı Kanunla (5754 sayılı yasa, 2008) önemli değişiklikler yapılmıştır.

01.10.2008 tarihinde yürürlüğe girecek 5510 sayılı "Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu" ile ölüm doğum ve evlenme yardımları konusunda 5754 sayılı Kanunla yapılan düzenlemeler bu yazının konusunu oluşturmaktadır.

II. EVLENME YARDIMI

A. 5434 SAYILI T.C. EMEKLİ SANDIĞI KANUNU'NDA EVLENME İKRAMİYESİ

5434 Sayılı Kanun'un 90. maddesi ile hem evlenmeleri sebebiyle dul ve yetim aylığı kesilen kız çocuğuna, hem eşe ve hem de ölen memurun aylık alan annesine bir defaya mahsus olmak üzere almakta oldukları dul veya yetim aylıklarının 12 katı tutarında kamuoyunda çeyiz yardımı olarak bilinen evlenme ikramiyesi verilmekteydi.

Evlenme ikramiyesi verilenlerden, evlenme tarihinden itibaren 12 aydan önce boşananlarla, evliliğin butlanına veya feshine karar verilenlere yeniden aylık

* SGK Başmüfettişi

bağlanması halinde, ödenmiş bulunan evlilik ikramiyesinin 12 aydan eksik süreye ait kısmı tahsil edilinceye kadar aylıkları ödenmemekteydi.

B. 506 SAYILI SOSYAL SİGORTALAR KANUNU'NDA EVLENME YARDIMI

506 Sayılı Kanununun ek 12. maddesi gereğince, sigortalının ölümünden dolayı aylık ve gelir almakta olan hak sahibi kız çocuklarına evlenmeleri halinde bir defaya mahsus olmak üzere aylık veya gelirlerinin iki yıllık tutarı evlenme yardımı olarak verilmekteydi.

İki yıl içerisinde meydana gelen boşanma veya dul kalma halinde bu süre için tekrar aylık veya gelir ödenmemekteydi.

SSK mevzuatında, dul eşlere evlenme yardımı verilmesine ilişkin bir hüküm bulunmadığından, sadece yetim kız çocuklarına evlenme yardımı yapılmaktaydı. Ayrıca, 2925 Sayılı Tarım SSK'da da evlenme veya çeyiz yardımı ödemesi bulunmamaktaydı.

C. 1479 SAYILI BAĞ-KUR KANUNU'NDA EVLENME YARDIMI

5434 sayılı Kanunda yetim aylığı alan kız çocuğu ile dul aylığı alan eşe ve 506 sayılı Kanunda da yetim kız çocuklarına evlenme yardımı (ikramiyesi)

si) bulunmasına karşın, 1479 Sayılı Bağ-Kur Kanunu'nda ve 2926 Sayılı Tarım Bağ-Kur'da bu tür evlenme veya çeyiz yardımı ödemesi yoktu. Burada, sosyal güvenlik yardımları arasında önemli bir farklılık olarak göze çarpmaktadır.

D. 5510 SAYILI YASAYLA DÜZENLENEN EVLENME YARDIMI

5510 sayılı Kanunun, 5754 sayılı Kanunla değişiklik yapılmadan önceki halinde, evlenme ödeneğinin gelir veya aylıkları kesilmesi gereken hem dul eşe ve hem de çocuklara almakta oldukları aylık veya gelirlerinin bir yıllık tutarı bir defaya mahsus olarak ödenmesi öngörülmüyordu.

Ancak, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun **"Evlenme ve cenaze ödeneği"** başlıklı 37. Maddesinde 5754 sayılı Kanunla değişiklik yapılmıştır. Buna göre;

"MADDE 37- Evlenmeleri nedeniyle, gelir veya aylıklarının kesilmesi gereken kız çocuklarına evlenmeleri ve talepte bulunmaları halinde almakta oldukları aylık veya gelirlerinin iki yıllık tutarı bir defaya mahsus olmak üzere evlenme ödeneği olarak peşin ödenir. Evlenme ödeneği alan hak sahibinin aylığının kesildiği tarihten itibaren iki yıl içerisinde yeniden hak sahibi olması halinde, iki yıllık sürenin sonuna kadar gelir veya aylık bağ-

lanmaz, bu durumda olanlar 60 ıncı maddenin birinci fıkrasının (f) bendi kapsamında genel sağlık sigortalısı sayılır.

Evlenme ödeneği verilmesi halinde, diğer hak sahiplerinin aylık veya gelirleri evlenme ödeneği verilen sürenin bitimini takip eden ödeme döneminden itibaren 34 üncü maddeye göre yeniden belirlenir.

İş kazası veya meslek hastalığı sonucu veya sürekli iş göremezlik geliri, malûllük, vazife malûllüğü veya yaşlılık aylığı almakta iken veya kendisi için en az 360 gün malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortası primi bildirilmiş olup da ölen sigortalının hak sahiplerine Kurum Yönetim Kurulunca belirlenip Bakan tarafından onaylanan tarife üzerinden cenaze ödeneği ödenir. Cenaze ödeneği, sırasıyla sigortalının eşine, yoksa çocuklarına, o da yoksa ana babasına, o da yoksa kardeşlerine verilir.

Cenaze ödeneğinin üçüncü fıkrada sayılanlara ödenememesi ve sigortalının cenazesinin gerçek veya tüzel kişiler tarafından kaldırılması durumunda, üçüncü fıkrada belirtilen tutarı geçmemek üzere belgelere dayanan masraflar, masrafı yapan gerçek veya tüzel kişilere ödenir.

4 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı sayılanlardan ölenlerin hak sahiplerine kendi kurumları tarafından ilgili mevzuat

gereği ölüm yardımı hariç cenaze gideri, cenaze nakil gideri ödeneği veya bu mahiyette bir ödemenin yapılması halinde, Kurum tarafından cenaze ödeneği ödenmez.” hükmü getirilmiştir.

Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 37. maddesiyle yapılan düzenleme ile sosyal güvenlik kanunlarındaki memur, Bağ-Kur’lu ve SSK sigortalıları arasındaki farklılıklar ortadan kaldırılmıştır. Evlenmeleri nedeniyle bağlanan gelir veya aylıkları kesilmesi gereken **kız çocuklarının**, talepte bulunmaları halinde almakta oldukları aylık veya gelirlerinin bir yıllık tutarının bir defaya mahsus olmak üzere evlenme ödeneği olarak peşin ödeneceği öngörülmektedir. Bu haktan faydalanabilmek için, resmi nikah olması ve evlendiği tarihte yetim aylığı alıyor olması şarttır. Yetim aylığı almayan kız çocuklara evlenme yardımı ödenmeyecektir. Yine, erkek çocuklar evlenme yardımından yararlanamayacaktır.

Yasanın emek platformunun talebi doğrultusunda dul eşlerin evlenme ödeneğinden yararlandırılması yönündeki düzenleme kaldırılmıştır. Buna karşılık almakta oldukları aylık veya gelirlerinin iki yıllık tutarının bir defaya mahsus olmak üzere evlenme ödeneği olarak verilmesi öngörülmüştür. Evlenme ödeneği alan hak sahibinin aylığının kesildiği tarihten itibaren

ren bir yıl içerisinde boşanması halinde, bir yıllık sürenin sonuna kadar gelir veya aylık bağlanmayacaktır. Bu düzenleme ile Bağ-Kur'dan aylık ve gelir alan eş veya çocuklar da evlenme yardımından yararlanabileceklerdir.

Evlenme ödeneği verilmesi halinde, diğer hak sahiplerinin aylık veya gelirleri evlenme ödeneği verilen sürenin bitimini takip eden ödeme döneminden itibaren yeniden belirlenecektir.

III. DOĞUM YARDIMLARI

A. "TÜP BEBEK" TEDAVİSİ

İstemesine rağmen, çocuk sahibi olmayanlarda çeşitli yöntemler uygulanmaktadır. Yapılan tetkikler sonucunda belirlenen nedene yönelik çeşitli ilaç tedavileri ya da cerrahi tedavi uygulanmaktadır. Bu girişimlerden sonuç alınmadığı takdirde, yardımcı üreme teknikleri olarak da bilinen Tüp Bebek mikroenjeksiyon veya TESE yöntemlerine başvurulmaktadır. Evli olmakla birlikte çocuk sahibi olmayan genel sağlık sigortalısı kadın ise kendisinin, erkek ise karısının;

1) Yapılan tıbbi tedavileri sonrasında normal tıbbi yöntemlerle çocuk sahibi olamadığının ve ancak yardımcı üreme yöntemi ile çocuk sahibi olabileceğinin Kurumca yetkilendirilen sağlık hizmet sunucuları sağlık kurulları tarafından tıbben mümkün görülmesi,

2) 23 yaşından büyük, 39 yaşından küçük olması,

3) Son üç yıl içinde diğer tedavi yöntemlerinden sonuç alınamamış olduğunun Kurumca yetkilendirilen sağlık hizmet sunucuları sağlık kurulları tarafından belgelenmesi,

4) Uygulamanın yapıldığı tıbbi merkezin Kurum ile sözleşme yapmış olması,

5) En az beş yıldır genel sağlık sigortalısı veya bakmakla yükümlü olunan kişi olup, 900 gün genel sağlık sigortası prim gün sayısının olması,

Şartlarının birlikte gerçekleşmesi halinde en fazla iki deneme ile sınırlı olmak üzere yardımcı üreme yöntemi tedavileri ile bir hastalığın tedavisinin başka tıbbi bir yöntemle mümkün olmaması ve Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından yetkilendirilen sağlık hizmet sunucuları sağlık kurulları tarafından tıbben zorunlu görülmesi halinde yardımcı üreme yöntemi tedavileri yapılabilecektir.

B. SİGORTALI KADINLARA DOĞUM NEDENİYLE GEÇİCİ İŞGÖREMEZLİK ÖDENEĞİ VERİLMESİ

Doğum nedeniyle çalışamayan kadın sigortalının gelir kaybı söz konusu olmaktadır. 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun "Geçici iş göremezlik ödeneği" başlıklı 18. Maddesinde;

4/(a) ve 4/(b) bendinde belirtilen muhtarlar ile aynı bendin (1), (2) ve (4) numaralı alt bentleri kapsamında sigortalı kadının analığı halinde, doğumdan önceki bir yıl içinde en az doksan gün kısa vadeli sigorta primi bildirilmiş olması şartıyla, doğumdan önceki ve sonraki sekizer haftalık sürede, çoğul gebelik halinde ise doğumdan önceki sekiz haftalık süreye iki haftalık süre ilâve edilerek çalışmadığı her gün için,

4/(a) ve 4/(b) bendinde belirtilen muhtarlar ile aynı bendin (1), (2) ve (4) numaralı alt bentleri kapsamında sigortalı kadının isteği ve hekimin onayı ile doğuma üç hafta kalıncaya kadar çalışılması halinde, doğum sonrası istirahat süresine eklenen süreler için,

geçici iş göremezlik ödeneği verileceği hükme bağlanmıştır.

Yine Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği(Sosyal sigorta işlemleri yönetmeliği, 2008)'nin 44. Maddesine göre; Kanunun 4/(a) bendi ve 4/(b) bendinde belirtilen muhtar; ticarî kazanç veya serbest meslek kazancı nedeniyle gerçek veya basit usûlde gelir vergisi mükellefi olan; gelir vergisinden muaf olup, esnaf ve sanatkâr siciline kayıtlı olan sigortalılar ile tarımsal faaliyette bulunan sigortalı kadının ana-

lığı halinde, doğumdan önceki bir yıl içinde en az doksan gün kısa vadeli sigorta primi bildirilmiş olması şartıyla, doğumdan önceki ve sonraki sekizer haftalık sürede, çoğul gebelik hâlinde ise doğumdan önceki sekiz haftalık süreye iki haftalık süre ilave edilerek çalışmadığı her gün, sigortalı kadının isteği ve hekimin onayı ile doğuma üç hafta kalıncaya kadar çalışılması hâlinde, sigortalının bu sürede çalışmamış olması şartı ile sigortalının isteği ve hekim raporu ile doğum öncesinde kullanılmayan sürenin beş haftaya, çoğul gebelik hâlinde yedi haftaya kadar olan kısmından doğum sonrasına ilave edilen her gün için geçici iş göremezlik ödeneği verilecektir.

Böylece, çalışmadığı için gelir kaybı olan kadın sigortalının geçici iş göremezlik ödeneği ile geçimini sağlaması amaçlanmıştır. Geçici iş göremezlik ödeneği, koşulları taşınması kaydıyla sadece **sigortalı kadına** verilebilmektedir. Sigortalı erkeğin sigortalı olmayan karısının geçici iş göremezlik ödeneği isteme hakkı bulunmamaktadır.

SSK sigortalısı kadınlara, doğum öncesi ve sonrası işyerinde çalışmadıkları 8'er haftalık (56+56 gün)¹ sürelerle için doğum nedeniyle istirahat parası 'geçici iş göremezlik ödeneği'

¹ Çoğul gebelik halinde ise doğum öncesi çalışılmayacak süreye 2 hafta ilave ile 10 hafta olacaktır.

verilmesi gerekirken ise de, sigortalı kadın, erken doğum yaparsa doğum öncesinde kullanamadığı istirahat süresi doğum sonuna ilave edilmemektedir. Görüldüğü gibi, erken doğum yapmamış olsa, doğum öncesi istirahatını 8 veya 10 hafta olarak kullanabilecek sigortalı, bu hakkını kullanmamaktadır. Oysa erken doğumda hem sigortalı kadın, hem de bebeğin sağlık nedeniyle daha fazla dinlenmeye ve bakıma ihtiyacı bulunmaktadır. Bu nedenle, erken doğum yapan kadının kullanamadığı doğum öncesi istirahat süresinin, doğum sonrasında aktarılabilmesi imkanı sağlanmalıdır.

İş kazası, meslek hastalığı, hastalık ve sigortalı kadının analığı halinde verilecek geçici iş göremezlik ödeneği, yatarak tedavilerde günlük kazancının yarısı, ayakta tedavilerde ise üçte ikisidir. Ancak, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nda, doğum yapan sigortalı kadına yatarak veya ayakta tedavi ayrımı olmaksızın tüm sigortalılara günlük kazancının üçte ikisi iken, bu değiştirilmekte ve yatarak tedavilerde günlük kazancının yarısı, ayakta tedavilerde ise üçte ikisinin ödeneceği öngörülmektedir.

Sigorta prim ve ödeneklerinin hesabına esas tutulacak günlük kazançların alt sınırında meydana gelecek değişikliklerde, yeniden tespit edilen alt sınırın altında bir günlük kazanç üzerinden ödenek almakta bulunanların veya almaya hak kazanmış veya kaza-

nacak olanların bu ödenekleri, günlük kazançlarının alt sınırındaki değişikliklerin yürürlüğe girdiği tarihten başlayarak değiştirilmiş günlük kazançların alt sınırına göre ödenecektir.

Bir sigortalıda iş kazası, meslek hastalığı, hastalık ve analık hallerinden birkaçı birleşirse, geçici iş göremezlik ödeneklerinden en yükseği verilecektir.

Daha önce, geçici iş göremezlik ödeneği alamayan Bağ-Kur sigortalısı kadınlardan, muhtar; ticarî kazanç veya serbest meslek kazancı nedeniyle gerçek veya basit usûlde gelir vergisi mükellefi olan; gelir vergisinden muaf olup, esnaf ve sanatkâr siciline kayıtlı olan sigortalılar ile tarımsal faaliyette bulunan sigortalı kadınlar da doğum yapmaları halinde geçici iş göremezlik ödeneği alabilecektir.

C. SİGORTALILARA EMZİRME ÖDENEĞİ YARDIMI

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun “**İş kazası, meslek hastalığı, hastalık ve analık sigortasından sağlanan haklar**” başlıklı 16. maddesinde,

“*Analık sigortasından sigortalı kadına veya sigortalı olmayan karısının doğum yapması nedeniyle sigortalı erkeğe, bu Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri kapsamındaki sigortalılardan; kendi çalışmalarından dolayı gelir veya ay-*

lık alan kadına ya da gelir veya aylık alan erkeğin sigortalı olmayan eşine, her çocuk için yaşaması şartıyla doğum tarihinde geçerli olan ve Kurum Yönetim Kurulunca belirlenip Bakan tarafından onaylanan tarife üzerinden emzirme ödeneği verilir.” hükmü getirilmektedir.

Yapılan düzenleme ile, doğum tarihinde geçerli olan **ve Kurum Yönetim Kurulunca belirlenip Bakan tarafından onaylanan tarife üzerinden** tutarında emzirme ödeneği verilecektir.

D. DOĞUM VE ANALIK İZİNİNDE GEÇEN SÜRELERİN BORÇLANMASI

Doğum yapan kadınların doğum öncesi 8 hafta (çoğul gebelik halinde on hafta) ve doğum sonrası 8 haftalık sürelerde sigorta primleri yatırılmamaktadır. Yine doğum sonrasında işçiler için 6 aya, memurlar içinde 1 yıla kadar ücretsiz izin hakkı verilmektedir. Bu durumda emeklilik primleri yatmayan kadınlar mağdur olmaktadır.

Sosyal güvenlik reformuyla yapılan düzenleme sonunda, kadınların ücretsiz doğum ya da analık izni sürelerinin primini yatırarak emekliliğe saydatabilmelerine olanak tanınmıştır.

Bu açıklamalardan sonra doğum borçlanmasının ayrıntılarını inceleyecek olursak, doğum yapan kadınların ça-

lışma yaşamından uzaklaşmasıyla birlikte, emeklilik için gerekli gün sayılarını dolduramadıkları görülmektedir. İşte sosyal güvenlik reformuyla birlikte doğum yapan kadınlara 2 doğum ve her doğum için de 2’şer yıl borçlanma hakkı geliyor.

5510 sayılı Kanuna göre, 4/(a) (SSK) bendi kapsamındaki sigortalı kadının, iki defaya mahsus olmak üzere doğum tarihinden sonra iki yıllık süreyi geçmemek kaydıyla hizmet akdine istinaden işyerinde çalışmaması ve çocuğunun yaşaması şartıyla talepte bulunulan süreleri borçlanabilecek.

4/a sigortalılarının kendilerinin veya hak sahiplerinin yazılı talepte bulunmaları ve talep tarihinde prime esas günlük kazanç alt ve üst sınırları (31.12.2008’e kadar 638,70.-YTL ile 4.151,70.-YTL) arasında olmak üzere, kendilerince belirlenecek günlük kazancın yüzde 32’si üzerinden borçlanma yapılabilir. Asgari ücretten borçlanma yapıldığında aylık ödenecek tutar 204,38.-YTL olacak. Sigortalıların hesaplanacak primlerini borcun tebliği tarihinden itibaren bir ay içinde ödemeleri şartı ile borçlandırılarak, borçlandırılan süreleri sigortalılıklarına sayılacak. Sigortalılık borçlanması ile aylık bağlanmasına hak kazanılması durumunda, ilgililere borcun ödendiği tarihi takip eden ay başından itibaren aylık bağlanacak.

Bir ay içinde ödenmeyen borçlanma-

lar için ise yeni başvuru şartı aranacak. Primi ödenmeyen borçlanma süreleri hizmetten sayılmayacak. Borçlanma sürelerinin ne şekilde belgeleneneğini belirlemeye Kurum yetkili olacak. Bu Kanuna göre tespit edilen sigortalılığın başlangıç tarihinden önceki süreler için borçlandırılma halinde, sigortalılığın başlangıç tarihi, borçlandırılan gün sayısı kadar geriye götürülecek.

IV. CENAZE YARDIMLARI

A. 506 SAYILI SOSYAL SİGORTALAR KANUNU'NDA CENAZE YARDIMI

Sosyal Sigortalar Kanunu uyarınca halen, 5000 gösterge rakamının, sigortalının öldüğü tarihte yürürlükte bulunan Devlet memurlarının maaş katsayısı ile çarpımı sonucunda bulunacak miktar üzerinden cenaze masrafı karşılığı ödenmektedir. 506 sayılı Kanununun 103'üncü maddesi gereğince ödenen cenaze masrafı karşılığı 01/07/2008 tarihinden geçerli olmak üzere $(5000 \times 0,051448=)$ 257,24.- YTL olarak uygulanmaktadır.

B. 1479 SAYILI BAĞ-KUR KANUNU'NDA CENAZE YARDIMI

1479 sayılı Kanuna ve 2926 sayılı Kanuna tabi sigortalının, yaşlılık veya malullük aylığı almakta olanların ölümleri halinde, cenaze giderleri karşılığı olarak cenazeyi kaldıran gerçek

ve tüzel kişilere Yönetim Kurulu'nun önerisi, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın onayı ile belirlenen miktar kadar "Cenaze Masrafı Karşılığı" ödenmektedir. 01.07.2008 tarihinden geçerli olmak üzere cenaze masrafı karşılığı 257,24.-YTL olarak ödenmektedir.

C. 5434 SAYILI T.C. EMEKLİ SANDIĞI KANUNU'NDA CENAZE YARDIMI

01.07.2008-31.12.2008 döneminde, eş ve çocuğun ölümü halinde $(8.000 + 1.500) \times 0,051448=)$ 488,76.- YTL, memurun ölümü halinde $[(8.000 + 1.500) \times 0,051448] \times 2=)$ 977,51 YTL ölüm yardımı yapılmaktadır.

D. 5510 SAYILI YASAYLA GETİRİLEN DÜZENLEME

5510 sayılı Yasadan önce her üç sosyal güvenlik kanununda farklı tutarlar üzerinden cenaze yardımı yapılmaktadır. 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun "Evlenme ve cenaze ödeneği" başlıklı 37. maddesinde,

"MADDE 37- .....

İş kazası veya meslek hastalığı sonucu veya sürekli iş göremezlik geliri, malûllük, vazife malûllüğü veya yaşlılık aylığı almakta iken veya kendisi için en az 360 gün malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortası primi bildirilmiş

olup da ölen sigortalının hak sahiplerine Kurum Yönetim Kurulunca belirlenip Bakan tarafından onaylanan tarife üzerinden cenaze ödeneği ödenir. Cenaze ödeneği, sırasıyla sigortalının eşine, yoksa çocuklarına, o da yoksa ana babasına, o da yoksa kardeşlerine verilir.

Cenaze ödeneğinin üçüncü fıkrada sayılanlara ödenememesi ve sigortalının cenazesinin gerçek veya tüzel kişiler tarafından kaldırılması durumunda, üçüncü fıkrada belirtilen tutarı geçmemek üzere belgelere dayanan masraflar, masrafı yapan gerçek veya tüzel kişilere ödenir.

4 üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı sayılanlardan ölenlerin hak sahiplerine kendi kurumları tarafından ilgili mevzuat gereği ölüm yardımı hariç cenaze gideri, cenaze nakil gideri ödeneği veya bu mahiyette bir ödemenin yapılması halinde, Kurum tarafından cenaze ödeneği ödenmez.” Hükmü getirilmektedir.

5510 sayılı Yasa ile yapılan düzenlemeye göre Cenaze ödeneği;

- İş kazası veya meslek hastalığı sonucu,
- Sürekli iş göremezlik geliri, malullük, vazife malullüğü veya yaşlılık aylığı almakta iken,
- Cenaze ödeneğinde ölüm tarihinde

sigortalı olma şartı aranmaksızın, Kendisi için en az 360 gün malullük yaşlılık ve ölüm sigortası primi bildirilmiş iken,

ölen sigortalının hak sahiplerine verilir.

Cenaze ödeneği sırasıyla; sigortalının eşine, yoksa çocuklarına, o da yoksa ana veya babasına, o da yoksa kardeşlerine verilir.

Cenaze ödeneğinin ödenmesi için, hak sahiplerince bir dilekçe ile Kuruma başvurulması yeterlidir. Sigortalının ölümü ve ölüm tarihi nüfus kütüğüne kaydedilmemişse dilekçeyle birlikte sigortalının ölüm tarihini belirten ilgili makamlarca usulüne göre düzenlenen bir belgenin de Kuruma verilmesi gerekir.

Cenaze ödeneğinin ikinci fıkrada belirtilen kişilere ödenememesi ve sigortalının cenazesinin gerçek veya tüzel kişiler tarafından kaldırıldığının belgelenmesi durumunda, Kanunun 37 nci maddesi üçüncü fıkrasında belirtilen tutarı geçmemek üzere belgelere dayanan tutar, masrafı yapan gerçek veya tüzel kişilere ödenir.

5510 sayılı Kanunun 4/(c) bendi kapsamında sigortalı sayılanlardan ölenlerin hak sahiplerine kendi kurumları tarafından ilgili mevzuat gereği ölüm yardımı hariç cenaze gideri, cenaze nakil gideri ödeneği veya bu mahiyet-

te bir ödemenin yapılması hâlinde, SGK tarafından cenaze ödeneği ödenmez.

VI. SONUÇ

5510 sayılı “Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu” 01.10.2008 tarihinde yürürlüğe girecektir. 5434 sayılı Kanunda ve 506 sayılı Kanunda evlenme ikramiyesi bulunmasına karşın, 1479 Sayılı Bağ-Kur Kanunu’nda ve 2925 Sayılı Tarım SSK’da ve 2926 Sayılı Tarım Bağ-Kur’da bu tür evlenme veya çeyiz yardımı ödemesi yapılmamaktaydı.

Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 37. maddesiyle yapılan düzenleme ile sosyal güvenlik kanunlarındaki anlamsız farklılıklar ortadan kaldırılmış ve evlenmeleri nedeniyle bağlanan gelir veya aylıkları kesilmesi gereken kız çocuklarının, evlenmeleri ve talepte bulunmaları halinde almakta oldukları aylık veya gelirlerinin 24 aylık tutarının bir defaya mahsus olmak üzere evlenme ödeneği olarak peşin ödeneceği öngörülmektedir.

4/(a) ve 4/(b) bendinde belirtilen muhtarlar ile ticarî kazanç veya serbest meslek kazancı nedeniyle gerçek veya basit usûlde gelir vergisi mükellefi olan; gelir vergisinden muaf olup, esnaf ve sanatkâr siciline kayıtlı olan

sigortalılar ile tarımsal faaliyette bulunan sigortalı kadının analığı halinde, doğumdan önceki bir yıl içinde en az doksan gün kısa vadeli sigorta primi bildirilmiş olması şartıyla, doğumdan önceki ve sonraki sekiz haftalık sürede, çoğul gebelik halinde ise doğumdan önceki sekiz haftalık süreye iki haftalık süre ilâve edilerek çalışmadığı her gün için geçici iş göremezlik ödeneği verilecektir.

Bu düzenleme ile her ne kadar şirket ortaklığından dolayı 4/b’li olan sigortalılara haksızlık yapılmakta ise de, en azından reform öncesinde analık sigortasından geçici iş göremezlik ödenmeyen muhtarlar ile ticarî kazanç veya serbest meslek kazancı nedeniyle gerçek veya basit usûlde gelir vergisi mükellefi olan; gelir vergisinden muaf olup, esnaf ve sanatkâr siciline kayıtlı olan sigortalılar ile tarımsal faaliyette bulunan sigortalı kadınlara da doğum halinde geçici iş göremezlik ödeneği verilecek.

Erken doğum yapmamış olsa, doğum öncesi istirahatını 8 veya 10 hafta olarak kullanabilecek sigortalı, bu hakkını kullanamamaktadır. Oysa erken doğumda hem sigortalı kadın, hem de bebeğin sağlık nedeniyle daha fazla dinlenmeye ve bakıma ihtiyacı bulunmaktadır. Bu nedenle, erken doğum yapan kadının kullanamadığı doğum öncesi istirahat süresinin, doğum son-

rasına aktarılabilmesi imkanı sağlanmalıdır.

KAYNAKÇA

Sosyal Sigorta İşlemleri Yönetmeliği
(28.08.2008) Ankara: Resmi Gazete
(26981 sayılı)

T.C. Yasalar. (16.05. 2006). **5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Si-**

gortası Kanunu Ankara : Resmi Gazete
(26200 sayılı)

T.C. Yasalar. (08.05.2008) **5510 Sayılı Kanunda değişiklik yapan 5754 Sayılı Sosyal Sigortalar Ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu İle Bazı Kanun Ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun.** Ankara: Resmi Gazete (26870 sayılı)

